

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

3. stranica

Pomoćnik ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Momir Karin posjetio je odgojno-obrazovne ustanove u Santovu, Baji i Pečuhu

Narodnosti i zakonodavstvo

4. stranica

Dani hrvatskoga jezika

7. stranica

U spomen Stipanu Blažetinu

14. stranica

Komentar

Utopija

Prije četiri godine nijedna narodnosna zajednica nije uspjela ostvariti mandat punopravnog zastupnika u Parlamentu, na ovogodišnjim izborima uspjela je jedna, a to je njemačka narodnosna zajednica. Zavrjeđuje iskrene čestitke jer iza tog je uspjeha marljiv rad vodstva, dobro informiranje birača, dobra organiziranost, mobiliziranje pripadnika narodnosti, i vjera u uspjeh. To je i zbog toga golem uspjeh jer birači narodnosne liste nisu imali pravo birati od stranačkih lista, mislim kako ipak većina birača, bez obzira na svoju narodnosnu pripadnost, smatra kako njihova budućnost najviše ovisi o odlukama vladajuće stranke, a ne o jedinom zastupniku koji zastupa njihovu narodnosnu zajednicu. Prema prethodnim računicama po broju registriranih pripadnika od 13 narodnosnih zajednica imale su izgled, šansu samo njemačka i romska (podatci zadnjeg popisa pučanstva: Nijemci: 185 696, Romi: 315 583). Za ostvarenje povlaštenog mandata trebalo je 22 298 glasova, a Nijemci su postigli 26 477. Ima li izgleda da naša hrvatska zajednica ikada ostvari zastupnički mandat? Razmišljajući realno, odgovor je ne, ali ako ćemo biti pomalo dobro namjerni, optimistični i uzmemo li obzir broj pripadnika hrvatske narodnosti prema zadnjem popisu pučanstva, koji je iznosio 26 774, možda i ima. Pogledamo li broj registriranih birača u hrvatskome biračkom popisu, što je 10 226, onda se uvjerimo da smo daleko od broja glasova za povlašteni mandat. Nastavljamo li dalje i pogledamo broj onih pripadnika naše zajednice koji su se registrirali u hrvatskom registru za parlamentarne izbora (obrazac B), njih 2298, još više se uvjerimo kako je isto nemoguće. Ipak ne bi bilo loše te brojke popraviti, prije četiri godine i kod njemačke narodnosti samo je 11 415 birača glasovalo na njemačku narodnosnu listu, ali ovaj put su taj broj uspjeli gotovo udvostručiti. Možda bi se i kod nas povećao broj registriranih na hrvatskim biračkim popisima i glasovalo više njih za hrvatsku narodnosnu listu ako bi se mnogo više proradilo na informiranju, ako bi se postiglo povjerenje birača i vjera u svoju zajednicu, ili je to samo utopija?

beta

Glasnikov tjedan

Državno je izbornom povjerenstvo u nedjelju, 15. travnja, objavilo konačne rezultate nakon što su 100 % obrađeni glasovi i izlaznost birača koji su glasovali za narodnosne liste na parlamentarnim izbo-

rima 8. travnja 2018. godine.

Lista hrvatske nacionalne manjine dobila je 1743 glasa ili 0,03 % glasova birača izašlih na izbore, te nije uspjela osvojiti zastupnički mandat od 93 mandata koji se raspoređuju temeljem glasova danih na stranačke ili narodnosne liste. S dva glasa, uz glasovanje na pojedinačne kandidate u stranačkim bojama ili nezavisne u 106 izbornih okruga, birači su mogli glasovati i na liste, ako sam dobro pobrojila, 66 stranaka i narodnosne liste trinaest državnih narodnosnih samouprava u Mađarskoj. Po drugi put od demokratskih promjena u Mađarskoj i zakonskih promjena 2014. godine, Skupština Hrvatske državne samouprave iskoristila je zakonsku mogućnost i postavila Listu hrvatske nacionalne manjine na parlamentarnim izborima 2014. i 2018. godine. Godine 2014. s devet imena, a 2018. s imenima šest kandidata.

Na izborima 6. travnja 2014. godine Hrvatska lista od tada upisanih birača u hrvatski registar za parlamentarne izbore njih 1623 dobila je 1196 valjanih glasova, a lista postavljena za izbore održane 8. travnja 2018. godine od upisanih 2298 birača u hrvatski registar za parlamentarne izbore dobila je 1743 valjanih glasova. Obadva puta Hrvatska je lista ostvarila pravo na glasnogovornički mandat, a prvi s liste predstavljao je i predstavljat će Hrvate u Mađarskoj u Mađarskom parlamentu kroz glasnogovornički status (funkciju) sa svim pravima, izuzev prava glasa. Broj upisanih birača u odnosu na 2014. godinu povećao se za 675 birača, a broj dobivenih glasova za 547 glasova. U svjetlu statističkih brojki kažimo da je hrvatska lista treća narodnosna lista po broju dobivenih glasova, iza njemačke koja je dobila

26 477 glasova i osvojila punopravni zastupnički mandat, i romske s dobivenih 5703 glasova. Iza hrvatske slijedi slovačka s 1245 glasova, a potom rusinska s 539 glasova i tako redom do bugarske s 104 glasa.

Lista hrvatske nacionalne manjine (mi smo ove podatke pregledali 11. travnja) najviše je glasova dobila u Pečuhu, u 149 izbornih jedinica 184 glasa, u Martincima 118, u Bizonji 79 glasova, u Santovu 43, u Potonji 39, u Mišljenu 37, u Petrovom Selu 53 glasa, u Daranju 35, u Dušnoku 32, u Bojevu 30..., u Prisiki 1 upisani birač i jedan glas hrvatskoj listi, u Birjanu od 2 upisana glasa 2, u Kačmaru 5, u Rasinji 9, u Koljnofu 15 upisanih od čega 13 dalo je glas hrvatskoj listi, u Izvaru 12, u Novom Selu 36, u Serdahelu 14... Ima izbornih jedinica i mjesta gdje je od upisanih

Lista hrvatske nacionalne manjine dobila je 1743 glasa i dobila glasnogovornički mandat.

birača u hrvatski registar njih 99 % izašlo glasovati, tako primjerice u Kulinju od upisanih 26 birača njih 25 dalo je glas hrvatskoj listi, u Baćinu 100 % za hrvatsku listu, naime 1 upisani birač jedan valjani glas, u Vršendi 23 upisana 16 glasovalo, 15 valjanih glasova za hrvatsku listu, u Pustari 100 % odaziv 2 upisana u hrvatski registar, dva glasa za Listu hrvatske nacionalne manjine, u Salanti 34 upisana, a birača njih 25 glasovalo, u Undi 100 % odaziv, 6 upisanih, 6 glasova hrvatskoj listi, u Nardi 9 upisanih, devet glasova, u Keresturu 8 upisanih, sedam glasova, u Sumartonu 27 birača u hrvatskome biračkom popisu 23 glasa za hrvatsku listu... u Hrvatskom Židanu osam registriranih hrvatskih birača osam glasova...

Čudna su stvar brojke, pogotovo one iz popisa pučanstva, broj narodnosnih birača u registrima za narodnosne i parlamentarne izbore, procjena samih zajednica koliko ima pripadnika njihova narodnost. Još više ako usporedimo broj Hrvata u pojedinom naselju po istim brojkama i raznoraznim brojčanim potkategorijama. I naravno svatko od nas kao laik može brojke tumačiti iz svoga motrišta, ali njihovom pomnom raščlambom i usporedbama mogu se izvući različiti zaključci, kojima ćemo opravdavati ili osporavati, hvaliti ili biti samokritični. Brojevi opravdavaju ili ne opravdavaju sebe isključivo kao sredstvo kojem je cilj očuvanje jezika i samobitnosti Hrvata u Mađarskoj u svjetlu sadašnjih rezultata i onih koje moramo ostvariti u nastupajućem razdoblju.

Branka Pavić Blažetin

Dvodnevni posjet pomoćnika ministrice znanosti i obrazovanja Momira Karina Mađarskoj

Posjet Santovu, Baji i Pečuhu

Za dvodnevnog boravka Mađarskoj, 11. – 12. travnja, pomoćnik ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Momir Karin posjetio je santovačku Hrvatsku školu, Hrvatski stručni odjel Instituta za narodnosne i strane jezike pri Višoj školi Józsefa Eötvösa u Baji, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Ured Hrvatske državne samouprave u Pečuhu. Susret je organizirala Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu s ciljem da se dužnosnici ministarstva znanosti i obrazovanja na licu mjesta upoznaju s radom i potrebama hrvatskih obrazovnih ustanova u Mađarskoj.

Po dolasku u Santovo, pomoćnika ministrice Momira Karina, voditeljicu službe za predškolski odgoj Veru Šutalo i voditeljicu službe za osnovnoškolski odgoj Ivanu Pilko Čunčić u svom uredu primio je ravnatelj santovačke škole Joso Šibalin koji je goste iz Zagreba upoznao s prošlošću i radom hrvatske škole. Kako uz ostalo reče, posrijedi je jedna od prvih i najstarijih hrvatskih škola u Mađarskoj, utemeljena 1946. godine, koja od 2000. godine djeluje u održavanju Hrvatske državne samouprave (HDS). Kao takva, reče uz ostalo ravnatelj, bila je prva ustanova koju je na putu ostvarivanja kulturne autonomije neka državna samouprava preuzela na održavanje, što su poslije slijedile i druge narodnosne zajednice. Na susretu su sudjelovali generalna kon-

U santovačkoj dvojezičnoj hrvatskoj odgojno-obrazovnoj ustanovi

zulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, predsjednik hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, dopredsjednica HDS-a Angela Šokac Marković i predsjednik santovačke Hrvatske samouprave Stipan Balatinac.

Za goste je priređen i mali prigodni program. Školski tamburaški sastav i plesna skupina u izvornoj narodnoj nošnji izveli su splet hrvatskih napjeva i plesova, a Marina Galić kazivala je stihove Miše Jelića U čast ikavici.

Nakon programa upriličen je obilazak santovačkoga obrazovnog središta, vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, a razgovori su nastavljeni na zajedničkom ručku.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan upoznao je pomoćnika ministrice znanosti i obrazovanja Momira Karina s položajem i sustavom hrvatskoga školstva, posebno s odgojno-obrazovnim središtima Hrvata u Mađarskoj u HDS-ovu održavanju, u Santovu, Pečuhu i Sambotelu. Osim toga istaknuo je Hrvatski vrtić, osnovnu školu i gimnaziju u Budimpešti u održavanju glavnogradske samouprave te Osnovnu školu u Koljnofu koja djeluje u održavanju tamošnje Hrvatske samouprave.

– Želim na licu mjesta vidjeti uvjete u kojima žive i rade naši ljudi, a posebno naša djeca od predškolske dobi do osnovnih škola. Volim biti na terenu, vidjeti kako se radi, kako se živi, što ljude muči, tako da možemo bolje intervenirati, bolje pomoći. – reče uz ostalo o povodu posjeta pomoćnik ministrice znanosti i obrazovanja

U posjetu HDS-ovu Uredu, poklon za ZZHM

Republike Hrvatske. – Ovo što sam danas vidio u Santovu i Pečuhu oduševilo me je, i moram reći posebno uvjeti u kojima radi škola, vrtić i đачki dom. Tako da mogu reći da sam zadovoljan, ali opet kažem uvijek treba više jer smo u ova dva dana vidjeli i čuli i o brojnim problemima s kojima su suočeni odgoj i obrazovanje na hrvatskom jeziku od predškolske do fakultetske razine. Mi smo našim domaćinima dali nekoliko naših ponuda koje mogu razmotriti, a čuli smo i niz zamolba kojima ćemo nastojati pronaći rješenja i potaknuti njihovo rješavanje. – istaknuo je Momir Karin.

Nakon posjeta Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, susret je 12. travnja u prijepodnevnim satima nastavljen posjetom Hrvatskom obrazovnom središtu Miroslava Krleže u Pečuhu, a u popodnevnim satima Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj i Uredu Hrvatske državne samouprave u Pečuhu.

Dan je započeo posjetom Generalnom konzulatu Republike Hrvatske gdje je goste dočekala generalna konzulica Vesna Haluga i konzul Neven Marčić, a nazočna je bila i glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin koja, pošto je generalna konzulica predstavila rad Generalnog konzulata, kratko je govorila o ustroju Medijskog centra Croatica i njegovim medijskim platformama te posebice o tjedniku Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskom glasniku i godišnjaku Hrvatskom kalendaru. Gosti su u pratnji generalne konzulice posjetili Hrvatsko obrazovno središte Miroslava Krleže gdje su im domaćini bili ravnatelj ustanove Gabor Györfvári i HDS-ov predsjednik Ivan Gugan. U ranim poslijepodnevnim satima posjetili su Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj gdje ih je dočekao ravnatelj Zavoda dr. sc. Stjepan Blažetin sa suradnicima, a potom su u Uredu Hrvatske državne samouprave vođeni razgovori kojima su pribivali, uz goste i generalnu konzulicu Vesnu Haluga, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin, ravnatelj šeljinske osnovne škole Robert Ronta, ravnatelj Hrvatskoga središta Miroslava Krleže Gabor Györfvári te glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin.

Stipan Balatinac

Narodnosti i zakonodavstvo u Mađarskoj

Spomen-konferencija prigodom 150. godišnjice narodnosnog zakona za vrijeme dualizma

„Spomen-konferencija je, premda ono o čemu će danas biti riječi glasi ne samo o prošlosti nego i o današnjici, jer nije riječ samo o pravno-povijesnom, nego o političkom i moralnofilozofskom pitanju“, reče među ostalim predsjednik Mađarskoga parlamenta László Kövér na konferenciji „Narodnosti i zakonodavstvo u Mađarskoj“ koju su organizirali Ured predsjednika Mađarskog parlamenta i Narodnosni odbor, sredinom ožujka u dvorani Gornjeg doma Mađarskog parlamenta.

Narodnosni glasnogovornici (prvi red)

Konferenciju su prigodnim govorom otvorili predsjednik Mađarskoga parlamenta László Kövér i državni tajnik za vjerska, narodnosna, civilna i društvena pitanja pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklós Soltész. Predsjednik Kövér istaknuo je da višetničnost ovoga prostora politička je činjenica, ali ujedno i osnovno etičko pitanje, jer može li jedna nacionalna zajednica očuvati svoju samobitnost ako je većinska okolina želi razoriti. Suživot narodnosti u Karpatskom bazenu bila je dezintegracijska činjenica u 19. i 20. stoljeću. Pitanje je ostaje li, ili možemo li dati neki drugi odgovor u 21. stoljeću. Prije 150 godina zakonodavci nisu pomislili na ograničavanje manjine, ali su se nadali da će se one samovoljno pridružiti mađarstvu. Ovo se nije dogodilo, no ipak višeznačna je činjenica da nakon Prvoga svjetskog rata kada se „srušila tamnica naroda“ – kako marksistička povijest naziva Austro-Ugarsku Monarhiju – da su „potlačene“ narodnosti tadašnje povijesne Ugarske bile u boljem duhovnom i svjesnom stanju od Mađara. Unatoč tomu nove države, pod čiju je vladavinu pripala trećina mađarstva, nisu bile uvjerene da će se Mađari odreći svoje nacionalne svijesti, stoga su ih svim mogućim sredstvima ograničavali, ali sve narečeno nije se dokazalo uspješnim. „Danas je ista prijetnja većini i manjini“, istaknuo je László Kövér.

Državni tajnik za vjerska, narodnosna, civilna i društvena pitanja pri Ministarstvu ljudskih resursa Miklós Soltész rekao je da mađarska vlada i većina mađarskoga puka narodnosti smatra ljudskim potencijalom i „nikada neprijateljem“. Prema podacima popisa pučanstva 2011. godine 640 tisuća njih su se izjasnili pripadnikom neke manjine u Mađarskoj. Govoreći o javnoobrazovnim ustanovama, izjavio je da je 2010. godine dvanaest ustanova bilo u održavanju narodnosti, taj se broj danas već povećao na osamdeset i dva. Mađarska je vlada 2011. godine pokrenula narodnosnu obrazovnu stipendiju, pružila mogućnosti orga-

niziranja narodnosnih kampova, da učenici borave u matičnoj domovini. To može biti i poruka Ukrajini da ne treba strepeti od narodnosti. Mađarska je vlada iskusila pozitivne promjene pri vodstvu susjednih zemalja kao što su Slovačka, Srbija, Hrvatska i Slovenija te polako i Rumunjska. Bitno je prepoznati da mađarska narodnost napušta matičnu domovinu, što oslabljuje i većinski narod.

Usljediла je povijesna konferencija čiji je predsjedatelj bio Jan Fuzik, glasnogovornik Slovačka u Mađarskoj, ujedno i predsjednik Narodnosnog odbora Mađarskoga parlamenta. Tema je prve sekcije bila: Pojava narodnosnog pitanja i prvo moguće rješenje. Izlagači i teme bile su: Tamás Melkovics: Nastanak prvoga političkog nacionalnog temeljnog načela, liberalni nacionalni koncept u reformno doba; Róbert Hermann: Prvi narodnosni zakon Europe, 28. srpnja 1849., Segedin; László Szarka: Narodnosna ravnopravnost, propisi uporabe jezika: nastanak narodnosnog zakona 1868. godine. Nakon stanke tema je druge sekcije konferencije bila: Uporabna praksa narodnosnog zakona 1868. godine, s kojim je mađarska strana za pola stoljeća odredila pristup tom pitanju. Izlagači i teme bile su: András Czine: Dileme kulturne šarolikosti i „nepodjeljive i ujedinjene mađarske nacije“ u mađarskom zakonodavstvu; Árpád Kálmán Kovács: Vjerska i prosvjetna pitanja u Narodnosnom zakonu. Tema je treće sekcije bila: Okolnosti nastanka Narodnosnog zakona 1993. godine, prisjećanja. Izlagači i teme bile su: Tošo Dončev: Uloga narodnosnog okruglog stola u nastanku zakona; Pera Lastić: Zakon o manjinama, društvene promjene, okrugli stol: nakon četvrt stoljeća iz gledišta sudionika; dr. Ezsébet Sándor dr. Szalay: Okolnosti nastanka Narodnosnog zakona 1993. godine, prisjećanja. Završni je govor imao Ljubomir Aleksov, glasnogovornik Srba u Mađarskom parlamentu.

Kristina Goher

U posjetu predsjednici Republike Hrvatske

Zahvaljujući prijateljskoj suradnji draškovečke osnovne škole, pomurskih hrvatskih škola i hrvatskih samouprava, 7. travnja mala skupina iz Draškovca, Kerestura i Serdahela imala je priliku posjetiti predsjednicu Republike Hrvatske Kolindu Grabar-Kitarović na Pantovčaku.

U povodu Svjetskog dana zdravlja, u Uredu predsjednice Republike Hrvatske, Kolinde Grabar-Kitarović bio je Dan otvorenih vrata na koji su se najavili učenici draškovečke osnovne škole i predstavnici njihovih partnera s lijeve obale rijeke Mure, djelatnici keresturske i serdahelske osnovne škole, te članovi hrvatskih samouprava Zalske županije, sela Kerestura i Serdahela. Izaslanstvo

S predsjednicom Republike Hrvatske Kolindom Grabar-Kitarović

je predvodila ravnateljica draškovečke osnovne škole Margit Mirić. Mala družina s pograničnoga prostora imala je mogućnost sudjelovati na raznim programima prigodom Dana zdravlja, pogledati kulturni program, a nakon toga u svom uredu primila ih je predsjednica.

Učenici draškovečke škole ukratko su predstavili svoju ustanovu, postignuća na raznim natjecanjima i prekograničnu suradnju s pomurskim Hrvatima te predali skromne darove: časopis Draško i izdanje Serdahel-Tótszerdahely. Obilježavanje Svjetskog dana zdravlja bila je prilika i za učenje o prevenciji glade očuvanja zdravlja, za isprobavanje predsjedničkoga stola i razgledanja radnog kabineta. Nakon posjeta slijedila je šetnja po zagrebačkome Starom gradu.

beta

Objavljeno bodovanje u prvome krugu

Hrvatskoj samoupravi Šomođske županije i keresturskoj Hrvatskoj samoupravi maksimalnih 100 bodova

Ovih je dana objavljeno bodovanje zapisnika mjesnih i područnih samouprava u prvome krugu za dodjelu potpore za obavljanje javnih zadaća, odnosno za obavljene javne zadaće. Broj bodova i datum održanih sjednica ministar je objavio do 16. ožujka 2018. godine. Iznos potpore za obavljanje javnih zadaća doznačit će se također u dva obroka; prvi do 15. travnja, a drugi do 15. kolovoza.

Prema objavljenom bodovanju, od bodovanih 117 hrvatskih samouprava nevaljanih je 4 (Bojevo, Serdahel, Bečehel i Sumarton), što znači da od narečenih samouprava nije pristigao broj zapisnika koji je uvjet za dodjelu potpore. Od županijskih šomođska Hrvatska samouprava dobila je maksimalnih 100 bodova, Baranjska 80, Bačko-kiškunska 70, Đurđsko-mošonsko-šopronska 65, Zalska 56, Glavnogradska (budimpeštanska) hrvatska samouprava 47, i Željezanska 46. Među naseljima s najmanje bodova jesu senandrijska Hrvatska samouprava, samo 5, ferencvaroška (IX. budimpeštanskog okruga) 6, vajslavska 10, andzabeška 11, segedinska 12, kapošvarska i sela Bike 13, bizonjska 14..., a s najviše bodova ističu se Kerestur, ove godine s maksimalnih 100 bodova, zatim Pustara s 99, Gara s 96, Kaniža s 95, Dušnok s 91, Čavolj s 90... Od 14 budimpeštanskih okruga najviše je dobila majdanska Hrvatska samouprava (Kőbánya, (X. okrug) 51, od 34 baranjske Šeljin 85, od 12 Bačko-kiškunskih Gara s 96, od 11 zalskih i 3 nevaljana najviše je dobio Kerestur 100, od 11 željezanskih Narda 85, od 9 đurđsko-mošonsko-šopronskih Koljnof 69, a od 13 šomođskih

Lukovišće 71. Podsjetimo da je lani vrijednost jednog boda iznosila 26 776 forinta.

Dodajmo da je okvirni iznos potpore za obavljanje javnih zadaća za 2018. godinu 1747,4 milijuna forinta. Nema promjena u načinu dodjele potpore za obavljanje obveznih javnih zadaća. Pravo na potporu za obavljanje javnih zadaća ima ona mjesna (i područna/ županijska) samouprava koja je županijskom odnosno glavnogradske vladine uredu do 15. siječnja 2018. dostavila zapisnike s najmanje četiriju sjednica zastupničkog vijeća od prethodne godine, i zapisnik obvezne godišnje javne tribine, ako ona nije održana u okviru jedne od četiriju sjednica. Vladini glavnogradski i županijski uredi ove dokumente (zapisnike) dostavljaju ministru odgovornom za narodnosnu politiku, koji prema zadanim kriterijima vrednuje zapisnike i obavljene javne zadaće – prema zadaćama koje se odnose na zastupanje interesa, nadalje na zadaće u svezi s kulturnom autonomijom, te druge zadaće u svezi s opstankom narodnosti – te utvrđuje vrijednost jednog boda, konačno i broj bodova te iznos potpore dane narodnosne samouprave. Može se osvojiti najviše 100 bodova. Okvirni se iznos raspodjeljuje između mjesnih i područnih narodnosnih samouprava – prema njihovu broju – tako da se broj područnih samouprava uzima u obzir udvostručeno. Zatim se okvirni iznos dijeli s ukupnim brojem bodova i utvrđuje iznos jednog boda, a na temelju toga i konkretni iznos potpore za svaku narodnosnu samoupravu prema osvojenim bodovima.

S. B.

U spomen bačkom „ajzibanu“

Mi koji smo rođeni sredinom 1960-ih, još se sjećamo vlaka, ili – kako su ga ovdašnji bunjevački i šokački Hrvati nazivali – ajzibana, koji je vozio od Baje do Gare, odnosno od Baje do Santova.

Povijesni podatci bilježe da je gradnja uskotračne željeznice na liniji 968 Baja – Gara – Sombor – Novi Sad počela 1894., a predana je 14. rujna 1895., duljine 143,3 kilometra od Baje do Novog Sada. Željeznička pruga duž lijeve obale Dunava, na području zapadne Bačke, na liniji 969 Baja – Santovo – Bereg – Kolut – Bezdán – Bački Monoštor – Sombor duljine 57,4 kilometara predana je 12. srpnja 1912., njezin nastavak, od Sombora preko Apatina do Sonte, duljine 31,7 kilometara, 14. kolovoza iste godine, a od Sonte do Odžaka duljine 19,7 kilometara 12. studenoga 1914. godine.

Ova sporedna linija izgrađena je kako bi to poljoprivredno razvijeno područje povezala s glavnim željezničkim prometnicama. Međutim, Prvi svjetski rat, zatim, raspad Austro-Ugarske Monarhije i srpska vojna okupacija između 1918. i 1921. godine, te konačno povlačenje nove granice između dvaju hrvatskih naselja Berega i Santova (jednako tako i Gare te Riđice) zapečatila je sudbinu ove prometnice koja je imala za cilj povezati riječna pristaništa na lijevoj obali Dunava. Uzgred, ona je povezivala i naša šokačkohrvatska naselja od Santova preko Berega, Bačkog Monoštora i Sombora do Sonte.

Dok je prije Prvog svjetskog rata ovu prometnicu obilježio prijevoz robe, povlačenjem nove granične crte uslijed Trianonskoga mirovnog ugovora, prvenstveni prihod značio je putnički prijevoz, a prijevoz robe bio je znatniji samo u sezoni poljoprivrednih radova. Dnevno su prometovala dva mješovita vlaka s prijevozom robe i putnika u oba smjera. Vožnja je trajala 75 minuta, a vlak je vozio oko 40 kilometara na sat. Vožnja ovoga mješovitog putničkog i teretnog „ajzibana“ opjevana je i u santovačkim bečarcima koje je zabilježio Živko Mandić u knjizi Šokica sam i bit ću dovika: Naš ajziban već ne zaostaje, / za dva sata stigne čak do Baje, ili Ajzibane, sustavi vagone, / od tebe su brže moje sone.

Konačno je dionica od Santova do granice 1937. ukinuta. Između 1941. i 1944. nakratko je obnovljena, ali je nakon Drugoga svjetskog rata opet uklonjena. Bio je to u to vrijeme najbrži i najsigurniji prijevoz putnika i robe. Nakon godina zastoja zbog narušenih odnosa Jugoslavije i Istočnoga bloka (1952. – 1955.) po-

novno je doživjela svoj uspon, ali samo nakratko. Ubrzo je njezina uloga gubila na važnosti, a pruga je bivala sve zapuštenija. Parna lokomotiva 375, koja je zamijenila stariju 377, danas se može vidjeti u parku kod željezničkog kolodvora u Baji. Premda željeznica nije bila više tako unosna s malim brojem putnika i minimalnim prijevozom robe, istodobno su troškovi održavanja rasli, zadržana još neko vrijeme kao najpouzdanije prijevozno sredstvo. Međutim, novi gospodarski smjer 1968., uslijed čega je došlo do izmjena u shvaćanju prometne politike, donio je velik udarac za njezinu budućnost. Povoljna cijena nafte i motorizacija dovele su do ukinuća 1200 kilometara tračnica na sporednim linijama. Prema iskrivljenim statističkim podacima, prednost se davala cestovnom prometu. Tako je na crti Baja – Gara promet ukinut 30. studenog 1971., a na crti Baja – Santovo godinu dana poslije, 31. prosinca 1972. godine. Poslije godinu dana podignute su i tračnice, a djelomično na njihovu mjestu izgrađena je nova državna cesta broj 51.

Iako tragovi nekadašnje željeznice nisu posve nestali, jer su do danas ostale prepoznatljive žute zgrade željezničkih postaja, kao svjedoci minulih austrougarskih vremena, prenamijenjene u stambene svrhe ili prepuštene zubu vremena, svjedoče o tome da povratka više nema, barem u dogledno vrijeme. Premda do danas nailazimo i na ostatke njihova okruženja, a u Santovu taj dio sela gdje je nekada prolazila pruga nosi naziv Željeznička ulica.

Kako je narečena željeznica u svega tridesetak godina dva puta služila i u vojne svrhe, to je opjevano i u bečarcima poput Aj, šinje zveče, ajziban se čuje, / moje janje u vojsku putuje. Sati biju, ajziban se kreće / ode moje mirisavo cvijeće. Ajzibane, donesi mi diku! / Dosta j, rata, vrati mi i brata.

S. B.

Dani hrvatskoga jezika

Već gotovo tri desetljeća u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže obilježavaju se ožujku jednotjednim programima u školskim prostorima Dani hrvatskoga jezika. Tako je bilo i ove godine od 19. do 23. ožujka. Svi djelatnici škole i svi učenici aktivno se uključuju ili kao izvođači i odgovorni ili kao gledatelji i pomagači u programe Tjedna hrvatskoga jezika. Cilj je Dana hrvatskoga jezika između ostaloga obilježavanje spomena na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika objavljenu u listu Telegram 17. ožujka 1967. godine. I u Hrvatskoj se svake godine, od 11. do 17. ožujka, slave Dani hrvatskoga jezika. Ta kulturna manifestacija utemeljena je odlukom Hrvatskog sabora 1997. godine, na spomen Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika. Deklaracija je bila borba za samostalnost hrvatskoga jezika, njegove bogate i osebujne kulturne baštine, slavna borba da hrvatski narod svoj jezik naziva vlastitim, a ne tuđim imenom. Materinski je jezik Hrvata kao jedina mati koju se ne može i ne smije ni prodati, ni kupiti, ni preimenovati.

Pečuški programi obiluju specifičnostima koji krasi Hrvate u Mađarskoj. Ovogodišnji Tjedan bio je u znaku hrvatske etničke skupine koju nazivamo bošnjački Hrvati.

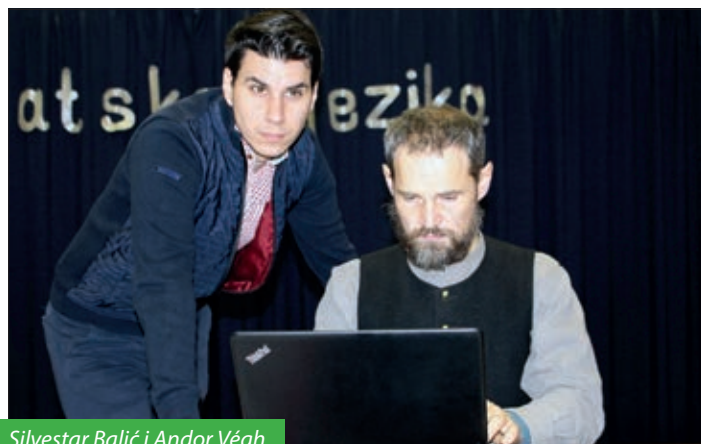
Na svečanosti otvaranja Tjedna sudjelovali su učenici osnovne škole i gimnazije: Lea Škrilin, Maja Škrilin, Darko Hahner, Bran-ko Hahner, Dušan Živković, Kata Horváth, Bernadeta Turul, Rita Tomašev, Romeo Gatai, a uvijekbao ih je profesor Zoltan Gatai koji je s profesoricom Gabi Kohut Várhelyi bio odgovoran za programe prvoga dana ovogodišnjih Dana. Uz narečene učenike na otvaranju su sudjelovali i školski pjevački zbor te školski orkestar. Utorak je bio u znaku školskog natjecanja u kazivanju stihova i proze na hrvatskom jeziku za čije se nesmetano odvija-

Bošnjački Hrvati, bračni par Marija i Marko Bošnjak

Znatiželjna publika

Silvestar Balić i Andor Végh

Brojni kazivači stihova

nje brinula profesorica Rita Mađar (o tome napis u idućim brojevima Hrvatskoga glasnika). Srijeda je bila u znaku predavanja o bošnjačkim Hrvatima, "Bošnjaci", koja su održali Silvestar Balić, suradnik Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, i dr. sc. Andor Végh s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu. Za ovaj dan odgovarale su nastavnice Mirjana Bošnjak i Ildika Bošnjak Balaž. One su bile odgovorne i za programe koji su se odvijali u četvrtak u sklopu "Bošnjačkog dana", kada su gosti škole bili članovi salantskog KUD-a Marica i članovi Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae, uz nastup djece i djelatnika škole. Napomenimo da je na nekoliko panoa tijekom Tjedna bio prikazan dio povijesti i nošnje bošnjačkih Hrvata. Učenici koji u školi pohađaju ples što ga vodi nastavnica Mirjana Bošnjak, prikazali su običaj "Kraljice" i "Betlehemske igre", a nije nedostajalo ni kolača iz kuhinje bošnjačkih Hrvata.

Petak je bio u znaku dodjele nagrada najboljim kazivačima stihova i proze. Niži su razredi sa svojim učiteljicama mogli uživati u Plesačnici, a viši razredi pogledali su projekt pečuške Hrvatske škole pod naslovom Kako do boja, okusa, glasova i pokreta u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže, prikazan u sklopu niza natjecanja Croatiada Predstavljanje u izlaganju projektnih tema "Boje, okusi, glasovi i pokreti". Projekt su izveli učenici 7. razreda 22. studenoga 2017. godine u Santovu. Lektor hrvatskoga jezika Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Dubravko Vrbešić koji je učenicima viših razreda i gimnazijalcima govorio o svom posjetu državama Južne Amerike, uz obilje fotografske građe. Učenici 11. A i 11. B razreda izveli su maturalni ples koji su prilikom predaje maturalnih vrpca pripremili za maturante. Za nesmetano odvijanje programa petog dana ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika u toj Hrvatskoj školi brinula se profesorica Janja Živković Mandić.

Branka Pavić Blažetin

Sedamdeseta obljetnica postojanja Dunavske komisije

Svečano otvorenje prigodne izložbe o Dunavskoj komisiji

U Budimpešti je 7. ožujka 2018. prigodnom izložbom u Ministarstvu vanjskih poslova i trgovine Mađarske obilježena 70. obljetnica postojanja Dunavske komisije, međunarodne organizacije sa sjedištem u Budimpešti, koja se bavi reguliranjem slobodne plovidbe Dunavom. Svečanom otvorenju izložbe, uz savjetnike i zaposlenike Tajništva Dunavske komisije te službenike mađarskog Ministarstva vanjskih poslova i trgovine, pribivalo je i sedamdesetak veleposlanika, odnosno drugih predstavnika diplomatskoga zbora u Budimpešti, a u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske opunomoćeni ministar i zamjenik stalnoga predstavnika Republike Hrvatske u Dunavskoj komisiji Ivan Bušić.

Hrvatska je vrlo aktivna u radu ove organizacije, imajući u vidu i činjenicu da veleposlanik Republike Hrvatske u Berlinu dr. sc. Gordan Grlić Radman stalni je predstavnik Hrvatske u Dunavskoj komisiji, obnaša i dužnost predsjednika ove međunarodne organizacije, a Petar Margić glavni je ravnatelj Tajništva ove međunarodne organizacije. Današnja Dunavska komisija utemeljena je takozvanom Beogradskom konvencijom iz 1948., premda su još 1856. godine sporazumom sedam zemalja, u Parizu udareni temelji reguliranja plovidbe Dunavom. Danas ova međunarodna organizacija ima 11 zemalja članica, koje su: Austrija, Bugarska, Hrvatska, Mađarska, Moldova, Njemačka, Rumunjska, Rusija, Slovačka, Srbija i Ukrajina. Državni tajnik za sigurnosnu politiku i međunarodne organizacije mađarskoga Ministarstva vanjskih poslova i trgovine dr. István Mikola u pozdravnom je govoru naglasio da je Dunav poveznica i zajedničko blago uključenih zemalja te jedan od najvažnijih riječnih prometnih smjerova na europskom kontinentu. Posebno je istaknuo da je nakon osnivanja Dunavske komisije poslije Drugoga svjetskog rata proteklo podosta vremena te su nastupile brojne promjene u riječnoj plovidbi, stoga je nužno da se ova međunarodna or-

Gordan Grlić Radman i István Mikola

za promet (DG MOVE) u različitim projektima i aktivnostima, poput projekta DANTE, METEET pilot projekta i slično. Predsjednik Grlić Radman koristio se prigodom posebice zahvaliti profesionalnom dijelu Komisije odnosno Tajništvu Komisije na čelu s glavnim ravnateljem kapetanom Petrom Margićem, ali i stalnom predstavniku Mađarske pri DK dr. Ivánu Gyurcsiku, koji su zajedničkim naporima omogućili ostvarenje ove sadržajne izložbe. Postav čine povijesni predmeti, karte, dokumenti i fotografije o Dunavskoj komisiji. Predsjednik Grlić Radman ujedno je najavio i službeno obilježavanje obljetnice potpisivanja Beogradske konvencije o osnivanju Komisije na svečanoj plenarnoj 90. sjednici, koja će se ovoga puta, umjesto u Budimpešti, održati u Beogradu 29. lipnja 2018., a gdje se očekuju i nadležni ministri prometa država članica Dunavske komisije.

Kristina Goher

Razgleda se izložba.

ganizacija prilagodi suvremenim kretanjima i novim izazovima. Inače, mađarsko Ministarstvo vanjskih poslova i trgovine predsjedava Pripremnim odborom za reviziju i modernizaciju Beogradskoga sporazuma o sustavu plovidbe Dunavom.

Predsjednik Dunavske komisije dr. sc. Gordan Grlić Radman u svome pozdravnom govoru naglasio je simboličnu važnost Dunavske komisije kao međunarodne organizacije koja povezuje različite narode, kulture, jezike i religije u Europi, i to neovisno o njihovoj političkoj snazi i nastojanjima. Istaknuo je važnost uzorne suradnje s drugim međunarodnim organizacijama, posebice onima u riječnoj plovidbi poput Rajnske, Savske i Moselske komisije. Također, istaknuo je i sve jaču suradnju Dunavske komisije s Europskom komisijom, odnosno s Glavnom upravom

Trenutak za pjesmu

Idealizam hrvatskih pjesnika

**Ono što ti ljudi često zaboravljaju
Jest da u Platonovoj spilji mnogih sjena
Jedna u svakom trenutku povijesti
– Koju stvaraš ili podnosiš –
Drži u rukama zračnu pušku
I polako skida sa zida najprije
Poslušne, potom neposlušne
Sve naše misli.**

Boris Maruna

Mi škrebećemo/škrebamo...

Dio židanskih škrebetašev

Prisiki „klenkari“

Pred Vazmi Veliki četvrtak spominja nas na zadnju vičeru. Svete maše se držu zvečega otpodne i pri mašnom obredu za gloriom zamuknu zvoni, velimo „prošli su u Rim.“ Stara vjerska navada je da od ovoga termina škrebari zamu naprik zadatke zvonov. Miništranti ki redovito pohadjaju maše, moredu dostati ovo djelo, da do Velike subote do goristajanja Kristuševoga po odredjeni termini škrebaaju po ulica. Termini škrebetanja su isti sa zvonjenjem. Škrebari su nekada svoje veće škrebetaljke na ramen obisili ili rivali kot taličke, a manje su vrtili ubr glave. U današnjem vrime-
nu rukom vrtu pred sobom svoja „glasila“ ili je rivaju kot taličke, npr. u Prisiki. Ljetos na Veliki četvrtak cijeli dan se je zivala godina. Miništranti ali skrbno su se skupljali pred svetom mašom u crikva. Najprlje na Undi, zatim u Prisiki, najkasnije u Hrvatskom Židanu se je začela maša, za kojom su već na „Zdravu Mariju“ škrebala dica. Tekst dostanu od vjeroučiteljice, od farnika ili od roditeljev, ki im pomažu skupaspraviti i zavježbati. Godina, vjetar, sunce, ustajanje u ranoj zori, škrebanje u kasnu noć im ne olakša djelo, ali oni oduševljeno i pošteno vršu svoj zadatak. U Hrvatskom Židanu šesnaestimi, u Prisiki petimi, na Undi četirmi su čuvali ljetos ov vazmeni običaj. Za svoje izdržljivo djelo na vazmenu nedilju su si na slijedeće „prošnje“ čekali dare:

Dajte siromaškim
škrebetarom ki su škrebali
kad je Jezuš mrtav ležal!!
(U Undi)

Mi siromaški klenkari,
ki smo macice rizali,
vodu nosili, na to vas
prosimo, dajte nam sto jaj,
ali sto jezero forintov!
(U Prisiki)

Undanska škrebetaška grupa

Mi siromaški škrebari
ki smo škrebali
dok je Jezuš mrtav ležao,
prosimo nekoliko jaj,
ili par forintov!
(U Hrvatskom Židanu)

Svaka familija je je bogato obdarila prvenstveno s pinezi i s jaji, ali bilo je u vričici i raznih čokoladov. Ove i slične navade ujačaju u dici hrabrost, samosvist, vjernost u sebi i u društvu u kom živu. Kasnije kot odrašćeni ljudi, sigurna sam, da će se spominjati na ove dogodjaje kot na lipe, vesele trenutke druženja, kroz koje su nevidljivo nastali nosači vjerskih tradicij.

Marija Fülöp-Huljev

Bogatstvo...

Pred crikvom Hrvatskoga Židana

Otvorenje izložbe radova samouke umjetnice Valerije Seleši u Zuglóu

Hrvatska samouprava XIV. okruga 19. ožujka 2018. u prostorijama Narodnosnog doma priredila je otvorenje izložbe samouke umjetnice Valerije Seleši. Izložbu je otvorila zastupnica i narodnosna savjetnica samouprave ove gradske četvrti Anikó Sokacz i predsjednica Hrvatske samouprave XIV. okruga Marta Romac Orosz. Pri uređivanju i ostvarenju izložbe mnogo je pomogla referentica Gyöngyi Jeneses. Na priredbi je bilo dvadesetak posjetitelja.

Nakon niza izložaba u svojoj rodnoj hrvatskoj Baranji i u Croatici, umjetnica Valerija Seleši ovoga se puta predstavila u Zuglóu. Citirajući misli glasovitoga njemačkog pisca Goethea, da je umjetnost ogledalo koje odražava neopipljivost i misaonost, prigodnim se riječima nazočnima obratila zastupnica i narodnosna savjetnica Samouprave Zuglóa Anikó Sokacz. Naglasila je koliko je počašćena ovom mogućnošću i sretna što je mogla upoznati umjetnicu Valeriju Seleši, štoviše njezine rukotvorine koje, kako

Marta Romac Orosz, Anikó Sokacz i Valerija Seleši

Razgleda se izložba.

reče Anikó Sokacz, potaknuli su je na razmišljanje i nada se da će se kod posjetitelja dogoditi nešto slično. Pozdravljajući publiku, predsjednica Marta Romac Orosz reče da je veseli što je njezina bivša kolegica Valerija Seleši prihvatila poziv i mogućnost predstavljanja i u ovoj gradskoj četvrti. Nada se da će publika uživati i da će i ubuduće dolaziti na priredbe Hrvatske samouprave XIV. okruga. Zahvalila je zastupnici i narodnosnoj savjetnici Sokacz da su narodnosti, pa tako i Hrvati, dobili sjedištem ovu prekrasnu zgradu, koja će ubuduće biti sjajan dom svim hrvatskim priredbama. „Već godinama planiramo ovu izložbu Vali i ja, i izuzet-

Dio posjetitelja

no sam sretna što smo to današnjega dana i mogle ostvariti. Zadivljujuće umjetničke rukotvorine koje će, nadam se, krasiti i vaš dom“, naglasila je predsjednica Romac Orosz. Publici se obratila i umjetnica Valerija Seleši koja je zahvalila na mogućnosti, posebno predsjednici Marti Romac Orosz i referentici Gyöngyi Jeneses, koja je mnogo pomogla pri ostvarenju izložbe. „To je moja druga izložba u Budimpešti, prva je bila u Croatici, i od tada puno sam radila na usavršavanju vještine nove tehnike rukotvorina“, rekla je među ostalim umjetnica. Postav su činili čipkasti suncobrani, pleteni nadstolnjaci i šeširi raznih boja, nakiti (narukvice, ogrlice, naušnice) rađeni frivolity (tattooing) tehnikom, podmetači rađeni salvetnom tehnikom (dekupáž), tkani tepisi, mnoštvo svijeća različitih boja i oblika, od životinja, kućica, češera do cvijeća, te dlanovi od gipsa. Plodovi su to zadnjih osam godina rada s rukotvorinama. Ne u posljednjem redu, bio je izložen i umjetničin prvi kreativni samostalni rad mađarsko-hrvatski rječnik za turiste „Hasznos útítárs Horvátországba utazók-nak“ koji je objavljen 2000. godine. Kako kaže, pravi joj je izazov otkrivanje i usavršavanje u novim tehnikama, ali vrhunac ipak je predstavljanje radova široj javnosti te da je veseli svaka mogućnost predstavljanja.

Kristina Goher

25. MEĐUNARODNI SAJAM KNJIGA

Ove se godine između 19. i 22. travnja na Millenárisu 25. put priređuje Međunarodni sajam knjiga, istaknuti stručni i kulturni forum. U sklopu književnih tribina, okruglih stolova, književnih večeri, predstavljanja knjiga i inih priredaba predstavljaju se glasoviti pisci, pjesnici i umjetnici svjetskog i domaćeg duhovnog života. Počasni je gost ovogodišnjega festivala Daniel Kehlmann, a počasna gošća zemlja Srbija. U okvirima toga važnoga događaja upriličit će se književni susret 19. travnja, u knjižnici Instituta za baltičke i slavenske studije pri ELTE-u (Múzeum krt. 4 D), od 17.30 s hrvatskom spisateljicom Doroteom Vučić, koja je gošća tradicijskog First Nowell Festivala.

Svečano završena obrambena investicija suprot poplave u Nardi

Narda se je u minuli četiri ljeti gustokrat i naglo našla u vrimenski nezgoda, borila se je s orkani, vjetri i poplavami, a i tučom, kad su imanja, a i ljudski žitki bili u pogibeli zavolj razjadanih elementov. Silno, neophodno je bilo napraviti korake za obranu. S investicijom projekta TOP-2.1.3-15-VS1-2016-00022, od 55 milijun Ft, pred kratkim je završena izgradnja obrambenoga sistema odvodnjavanja pri ulazu naselja. Na svetačnosti, na licu mjesta investicije, 25. aprila, u nedilju, okupili su se najzaslužniji, ki su čuda činili za to da za čim kraće vrimse se ostvaruje projekt, a i oni ki su znatiželjni bili, kako izgleda i kako funkcionira obrambeni sistem novooblikovanoga terena, suprot poplave.

Svečani trenutak (sliva): Béla Kulcsár, poduzetnik, Kristina Glavanić načelnica, dr. Csaba Hende, parlamentarni zastupnik i László Majthényi, predsjednik Željezožupanijske skupščine

Već smo se naučili da nij' priredbe u Nardi prez tamburaške mužike, i ovput je svetačnost uokvirila gradišćanska melodija u izvedbi mjesnih tamburašev, ka nam je bar srce stopila, iako se je vjetar ganuo ispuhati i duše iz diozimateljev. Dr. Csaba Hende je istaknuo da se moramo skupa veseliti ovoj važnoj investiciji ka je gotova po jednoj dugoj pripremi i po projektu otpeljanja otpadne vode iz zviranjka i uz financiranje Ugarske vlade ter Samouprave Željezne županije, od 55 milijun Ft, što pravoda ne zlamenuje to da nij' već brigov. „Imamo još dovoljno zadatkov na civilnom, crikvenom i društvenom polju. Tako s radošću morem vam najaviti da Pinčena dolina na obnavljanje crikvenih zgradov dobila je 36 milijun Ft. Keresteš za renoviranje spomenika Svetoga trojstva, Gornji Četar za obnovu crikvenoga turnja, obnovit će se i krov pornovske fare kot i crikva u Maloj Nardi. Gratuliram naticateljem, tribamo i dalje skupa djelati Hrvati i Ugri, neka Vas Bog blagoslovi, živila Ugarska, živila Narda i poz-

Iskopane, oblikovane i počvršćene su grabe za odvodnjavanje na 1139 metari

dravljam sve“, rekao je parlamentarni zastupnik napol po hrvatski. László Majthényi, predsjednik Željezožupanijske samouprave je dodao da za djelo temeljni razlog je bio sigurnost ovde živećih, zato su i pomoćnu ruku ponudili općini Narde u realiziranju izgradnje ovoga sistema. Kako smo čuli, investicija služi polovici stanovništva Narde, a sam projekt stoji od dvih dijel. Iskopane, oblikovane i počvršćene su grabe za odvodnjavanje na 1139 metari, ke će morati otpadnu vodu otpeljati u Pinku, dalje od 120 stanovnikov, 110 stanov, u obrambi trih crikvenih imanj, šest društvenih zgradov i sedam gospodarskih objek-

Dr. János Székely, sambotelski biskup blagoslovi obrambeno područje

tov. „Ov problem je riješen, i ufajmo se da u slučaju pogibeli i sistem će odlično reagirati“, to je zaželjio županijski političar svim domaćinom. Dr. János Székely, sambotelski biskup je na hrvatskom jeziku pozdravio sve nazočne: „Hvaljen budi Jezus Kristuš! Od srca pozdravljam hrvatske vjernike!“ ke riči je potom sprohadjao i burni aplauz. Uz blagoslov obrambene prateži područja molilo se je i po hrvatski i po ugarski. Kristina Glavanić, načelnica Narde ganutljivo se je zahvalila svim pomoćnikom ki su dobrovoljno stali uz Nardarce pri prirodni pljuska, misleći ovde najprlje na stručne i dobrovoljne ognjogasce, potom na sve one ki su pomagali na bilo ki način u ovom djelu. „Ako ne bi bili imali vjeru, danas ne bi stali ovde, jer naš cilj je bio najprlje obramba ljudi“, naglasila je nardarska liktarica i još jednoč se je zahvalila Ugarskoj vladi, ka će iz Narde napraviti i digitalni centar, nadalje financira izgradnju nove ograde oko cintora, u svoti od milijun Ft, i zahvaljujući isto tako Vladi Ugarske, planira se otvaranje mjesne čuvarnice u 2019/2020. odgojnom ljetu ponovo, ka je silom prilik zaprta pred desetimi ljeti. Za ovo je Narda dobila 10 milijun Ft. Dodatno je još radosna vist da dospit će i potpora od 12 milijun Ft za asfaltiranje Zapadne ulice. Tamás Várhelyi, farnik u Pinčenoj dolini takaj je uputio riči zahvale, i jur najpr pozvao sve nazočne na jubilarni deseti Caritas tabor u Nardi, čije sjedišće, negdašnja zgrada fare, takaj je 15 milijun Ft dobilo za obnovu. Za rizanjem pantlike svi su mogli pohoditi i pogledati novo nardarsko obrambeno krilo na pragu sela.

Tiho

Martinačka Sedovenica

Blagdan Blagovijesti Navještenje Gospodinovo Martinčani nazivaju Sedovenicom. Prije nekoliko godina Martinčani su obnovili slavlje vezano uza spomenuti blagdan koji je po kazivanju starijih bio jedna od godišnjih martinačkih proštenja.

Svetu misu služio je župnik Ilija Čuzdi.

Među uzvanicima bila je i generalna konzulica Vesna Haluga s obitelji.

Tako je i ove godine, 9. travnja, u organizaciji Martinačke rimokatoličke župe, Seoske samouprave, mjesne Hrvatske samouprave te Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra «Josip Gujaš Džuretin» priređena sveta misa i druženje uz gastro stol i tamburaše nakon svete mise u domu narečenoga Centra. Svetu misu služio je martinački župnik Ilija Čuzdi, a na plesačnici je svirao Orkestar P+ što ga vodi Zoltán Vizvári. Blagovijest ili Navještenje Gospodnje redovito se slavi 25. ožujka, ali se ove godine poklopilo s Cvjetnom nedjeljom, te se stoga prenijelo na prvi dan nakon Velikoga i Uskrsnoga tjedna, a to je 9. travnja.

Branka Pavić Blažetin

Blagovijest

Sveti Luka izvješćuje nas o tom događaju u svojem evanđelju: „Poslije šest mjeseci poslala Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret, k djevici zaručenoj s mužem iz Davidove kuće, komu je bilo ime Josip. A djevici bijaše ime Marija. Kad anđeo uđe k njoj, reče joj: 'Raduj se, milosti puna! Gospodin je s tobom!' Na te riječi ona se prepade i počne razmišljati što znači taj pozdrav. Anđeo joj reče: 'Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo, ti ćeš začeti i roditi Sina komu ćeš nadjenuti ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Previšnjega. Gospodin Bog dat će mu prijestolje Davida, oca njegova. On će vladati kućom Jakovljevom do vijeka. I kraljevstvo njegovo neće imati svršetka.' – Kako će to biti – reče Marija anđelu – jer se ja ne sastajem s mužem? – Duh Sveti sići će na te – odgovori joj anđeo – sila Previšnjega zasjenit će te; zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Sinom Božjim. Gle! I tvoja rodica Elizabeta začela sina u svojoj starosti. Već je u šestom mjesecu, ona koju zovu nerotkinjom. Jer Bogu ništa nije nemoguće. Marija mu reče: 'Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj!' Tada je anđeo ostavi" (Lk 1,26-38).

Kristovo utjelovljenje događaj je spasenja jer se Sin Božji utjelovio da postane Spasitelj. S Lukinim izvještajem nalazimo se na vrhuncu koji povezuje Stari i Novi zavjet. U njega se slijevaju sva proroštva, a iz njega proizlazi sav budući razvoj. Na tom se vrhuncu nalazi Krist, Bogočovjek, Spasitelj, Isus, koji kao Jahve u svetinji nad svetinjama prebiva u Marijinu krilu, a ona je prava Majka pravoga Božjega Sina. Utjelovljenje je povijesni čin, a uključuje duboku tajnu božansko-ljudske veze, bogočovještva, u osobi Isusa Krista. Današnja je svetkovina istodobno Gospodnji i marijanski blagdan. Marija je toga dana začela, a Isus je začeta. Odnosi se na oboje pa kad spominjemo Navještenje Gospodnje, mislimo na Krista, a kad govorimo o Blagovijesti, mislimo na Mariju. I dok je Lukin izvještaj pisan s Marijina gledišta, o istom događaju evanđelist Matej piše s Josipova gledišta. Oba evanđelista žele naglasiti da je Isus čovjek, ali i Bog koji postaje čovjek. Njegovo je začecje čudesno, po Duhu Svetom. Tu spoznaju moraju proživjeti i Marija i Josip. Isus je Marijin sin, ali je i Sin Božji. U Blagovijesti dobro osjećamo da se radi o odlučnome trenutku za sve ljude. Bog je došao među nas i Marija je bila tu da primi Boga, koji je postao čovjek, u naše ime. (narod.hr)

Na svetoj misi

Đurđa Sigečan, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, pozdravlja nazočne.

Mala stranica

DAN HRVATSKE KNJIGE – 22. travnja

Odlukom Sabora Republike Hrvatske, od 1996. godine obilježava se Dan hrvatske knjige u spomen Marku Maruliću, ocu hrvatske književnosti, koji je 22. travnja 1501. dovršio i potpisao svoju Juditu – biblijsko-vergilijanski ep o hrabroj udovici, što ga je želio približiti onima koji ne znaju latinski jezik te je zato tumači na hrvatskom jeziku, splitskom čakavštinom i štokavštinom. Na taj je način nagovijestio jedinstvo hrvatskoga jezika, a djelo se smatra prvim umjetničkim epom koji je ispjevan na hrvatskome jeziku. Zanimljivo je da je 22. travnja 1900. godine utemeljeno Društvo hrvatskih književnika koje djeluje i danas, a 1997. utemeljene su godišnje nagrade Dana hrvatske knjige Društva hrvatskih književnika pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture.

DIJETE KOJE ČITA

POSTAT ĆE ODRASLA
OSOBA KOJA MISLI

„Knjiga nije hrana, ali je poslastica.“

(Tin Ujević)

Prigodom Dana hrvatske knjige pročitaj jednu knjigu od hrvatskog autora! Evo nekoliko zamisli za izbor:

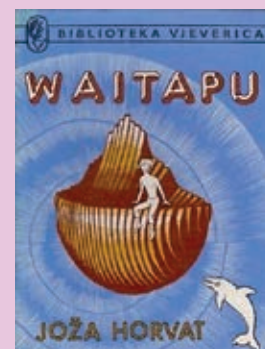
SANJA PILIĆ: MAŠA I GOSTI

U toj knjizi upoznajemo druželjubivu djevojčicu koja obožava ići u goste. Zamjera odraslima što za druženje često nemaju vremena. Maša se brine o svom psiću Flokiju, svađa se sa starijim bratom kojemu podvaljuje sol u kakao i vrijeme provodi šetajući Zagrebom u kojem se čak uspijeva i izgubiti.

JOŽA HORVAT: WAITAPU

Magičan roman o odrastanju, nevinnosti, o stremljenju k idealima i ispunjavanju duhovnog potencijala. Horvat je sastavio priču unikatne simbolike o rušenju tabua i zabrana u kojoj glavnu ulogu ima dječak Iteo. On je primjer pojedinca koji je sposoban rušiti granice i ograničenja koje društvo postavlja. Za takav potihvat potrebna je iznimna hrabrost, mudrost i upornost, a Iteo ima sve to. Dječak Iteo je siroče koji ostvaruje poseban odnos sa starcem Paranom koji je jednog dana samo izronio iz vode u njegovu selu. Nitko i ne sluti da je Parana zapravo jedan od stvoritelja svijeta, Ocean. Pošto je dočekao pun mjesec, Iteo je mogao krenuti na put. Parana je nestao i sada je bio sam. Na putovanju doživljava razne kušnje, a nekoliko puta bio je u životnoj opasnosti, ali on ne odustaje i nastavlja naprijed.

NADA MIHELČIĆ: ZELENI PAS

„Imam osamnaest godina, bijesna sam i morala sam sve ovo zapisati, ako radi nikoga drugog, onda zbog onih budala iz moje škole koji kažu da pokoja tableta ekstazija i malo marihuane još nikomu nije naškodilo.“ Tim riječima Nada Mihelčić, autorica kultne uspješnice za mlade „Bilješke jedne gimnazijalke“, uvrštenog i u školsku lektiru, započinje svoj novi roman „Zeleni pas“. I time odmah čitatelju naznačuje temu kojom se u romanu bavi: posljedicama koje drogiranje jednoga člana ostavlja na cijelu obitelj i njihove prijatelje.

NIKOLA TUTEK: LJUDI KOJE SAM IZMISLIO

Zbirka priča koje je Nikola napisao dok je živio u Budimpešti i kao da je nastala u raskoraku između Mađarske i Rijeke. Priča koja otvara zbirku jest za razbijanje glave. Njegovi životni i katkad bizarni likovi s finom psihološkom karakterizacijom, tečna naracija, jednostavan jezik i teme koje se protežu od balkanskih sela, preko afričkih savana i mađarskih ravnica do zadimljenih budimpeštanskih barova obećavaju svima koji vole lijepu književnost, sate uživanja.

U spomen Stipanu Blažetinu

Fedakova kurija jedna je od glavnih znamenitosti sela Serdahela, nazvana po imenu mađarske glumice Sára Fedák. U njezin je spomen serdahelsko Kulturno i športsko društvo uredilo izložbu o životu i djelu spomenute glumice. Isto to Društvo sjetilo se i Hrvata Stipana Blažetina, pjesnika, pedagoga, ravnatelja, javnog i kulturnog djelatnika, koji je također u toj zgradi živio i stvarao za dobrobit Serdahelaca. U znaku zahvale, 23. ožujka na zgradu je postavljena spomen-ploča „U ovoj je zgradi živio i stvarao STIPAN BLAŽETIN“ te je prvi put priređen Spomendan Stipana Blažetina.

Otkrivanje spomen-ploče

„Mnogo je proljeća prošlo rijekom mojih obala i kod svakog sam zastao za trenutak da biram sebi Zvijezde“ – započeo je s Blažetinovom pjesmom Spomendan Stipana Blažetina u organizaciji Kulturnog i sportskog društva sela Serdahela. „Mnogo je proljeća prošlo“ otkada je otišao Stipana Blažetin, ali ga Serdahelci nisu zaboravili. Prisjećaju ga se kao pjesnika i pedagoga na Pomurskim jesenskim književnim danima, a priređenjem Spomendan-a i postavljanjem spomen-ploče mjesno Kulturno društvo željelo je zahvaliti na onoj bogatoj ostavštini koju je ostavio za selo. Predsjednik Društva Arpad Kolman prisjetio se Stipana Blažetina uz čije se ime veže početak kulturnog i sportskog života sela u 60-im godina. Na spomen-programu Péter Cseresnyés, državni tajnik odgovoran za pitanja radne snage i poduku, naglasio je važnost sjećanja na one osobe koje su svojim neumornim radom stvarale za dobrobit novih naraštaja. Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, prisjetio se njegova neumornog rada općenito za Hrvate u Mađarskoj. Na svečanosti su bili i članovi obitelji, bivši učenici, kolege iz Serdahela i okolnih mjesta.

Zapise umirovljene učiteljice Marije Fabić Čerčić

o učitelju, kolegi pročitao je Blaž Bodiš, suradnik Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“.

„Kada je došao učitelj Blažetin u naše selo, imala sam deset godina. Predavao nam je hrvatski jezik u višim razredima. Držao nam je sportske aktivnosti i bio je voditelj pionirske skupine. Oko njega uvijek smo osjećali nekakvu vibraciju. Bio je vrlo dobar učitelj, strog kada je trebalo, ali i uljudan. Učitelj Blažetin dobro je znao da «na mladima svijet ostaje», zato su potrebni hrvatski djelatnici: odgojiteljice, učitelji, nastavnici i drugi prosvjetni djelatnici. Stoga nas je postupno usmjeravao u hrvatske ustanove. Radio je desetljećima na polju folkloru, kao koreograf, redatelj. Bio je voditelj Kulturno-umjetničkog društva Mura. Organizirao je nezaboravne turneje po raznim hrvatskim regijama Mađarske i u matičnu domovinu. S njegovim je vođenjem postavljena na scenu drama Korenje, koja je predstavljena i u Sv. Filipu i Jakovu na festivalu amaterskih kazališnih družina. Osim školskog rada uključio se i u športski život.

Igrao je i organizirao nogomet u mjesnom timu Partizanu, a učio je djecu i šah, stolni tenis i druge sportove. Bio je otvoren i iskren, družio se, razgovarao s ljudima, učio i naučio kajkavski govor.“

Premda je Stipan Blažetin vukao svoje korijene iz bačkog Santova, zavolio je pomurski kraj, pitome brežuljke, kestene i ljude s crnim pregačama i kajkavsko narječje koje se udomaćilo i u nekim njegovim pjesmama dajući počast ljudima i hrvatskom govoru toga kraja.

Njegovu pjesmu na dijalektu interpretirala je učenica Greta Lukač, a nakon toga su Arpad Kolman, predsjednik Serdahelskoga kulturnog i športskog društva, i Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, otkrili spomen-ploču. Svečanost su uljepšali s tamburaškom glazbom učenici serdahelske škole.

b.

Spomen-ploča

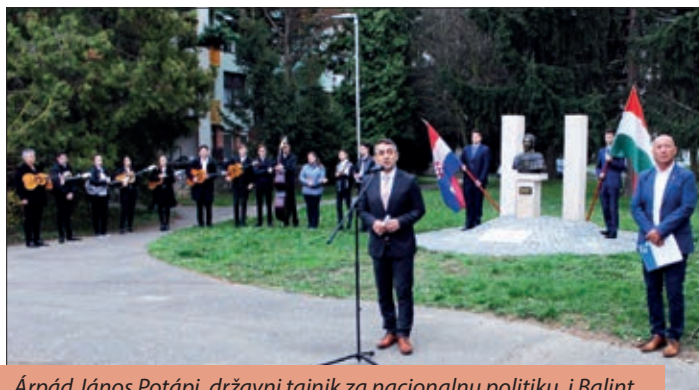

Okupljeni učenici, kolege, prijatelji

Hrvatska samouprava grada Dombovara i njeni programi

Hrvatska samouprava grada Dombovara priređuje adventski gala program u prosincu, obilježava spomen na hrvatskog bana Franju Vlašića, u travnju ugošćuje prijatelje iz Vira i Ogulina. Uvijek uz brojne uzvanike koje s radošću pozdravlja predsjednik.

Balint Varga-Stadler i zastupnici dombovarske Hrvatske samouprave, kao što su Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Árpád János Potápi, državni tajnik za nacionalnu politiku, parlamentarni zastupnik grada Dombovara, Gabor Györvári, ravnatelj Hrvatske gimnazije Miroslava

Árpád János Potápi, državni tajnik za nacionalnu politiku, i Balint Varga-Stadler, predsjednik dombovarske Hrvatske samouprave

Proslava 252. obljetnice rođenja hrvatskog bana Franje Vlašića

U kapelici svete Ane služe se i mise na hrvatskom jeziku.

Krleže i brojni drugi, među njima prijatelji iz prijateljskih gradova Vira i Ogulina, na čelu s njihovim gradonačelnicima.

Unatoč tomu što razmjerno mali broj Hrvata živi u gradu, ipak zajednica ima razgranatu i odličnu djelatnost. Čuva i njeguje spomen Franje Vlašića, okuplja žitelje hrvatskog podrijetla u gradu i njegovoj okolici, pomaže im u očuvanju samobitnosti. Zahvaljujući posredovanju Hrvatske samouprave nastala je prijateljska veza između Vira i Dombovara, a tu suradnju popunjuje i sadržajem. Njezin rad i do sada, a i ubuduće podupire Generalni konzulat u Pečuhu.

Državni tajnik Árpád János Potápi, prijatelj Hrvata u Dombovaru, u svojim istupima na hrvatskim događanjima u tome gradu ističe uzornu suradnju kako narodnosnih samouprava u Dombovaru, koje čuvaju svoju kulturu i samosvojnost, čime obogaćuju Mađarsku, tako posebice Hrvatske samouprave Dombovara. Mađarska vlada potpomaže narodnosti u Mađarskoj, pomaže njihov opstanak, osigurava zastupstvo u zakonodavnim tijelima i u Parlamentu. Dombovarske narodnosne samouprave rade izvrsno, programi su im na visokoj razini, i vrlo rado se odazivaju na njih, kazuje Potápi.

U programima Hrvatske samouprave Dombovara redovito nastupaju tamburaški sastav i pjevački zbor Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže.

-MCC-

Malonogometni kup u Naradu

Kako nas je obavijestio Đuro Perović, predsjednik naradske Hrvatske samouprave, 17. ožujka u organizaciji narečene Samouprave, u tamošnjoj športskoj dvorani održan je, šestu godinu zaredom, VI. malonogometni kup. Na ovogodišnjem je Kupu sudjelovalo pet momčadi. Športaše i vjerne navijače pozdravio je gosp. Perović te ih upoznao s tijekom odvijanja Turnira, pravilima i nagradama. Okupljenima se obratio i načelnik sela Narada Tibor Mintal, te im zaželio dobrodošlicu i športsku borbu. Temeljni je cilj Turnira, uz igru na terenu, osigurati prostor i vrijeme za druženje i zajedništvo.

Za ovogodišnji Kup sela Narada natjecale su se ove momčadi: „Ljubimci piva“, sastavljena od igrača iz više baranjskih naselja, koja je osvojila 1. mjesto; momčad naradske Hrvatske samouprave broj I osvojila je 2. mjesto; momčad semeljske Hrvatske samouprave osvojila je 3. mjesto; momčad naradske Hrvatske samouprave broj II osvojila je 4. mjesto, a momčad kukinjske Hrvatske samouprave osvojila je 5. mjesto. Nagrade su predali predsjednik Đuro Perović i dopredsjednik mjesne Hrvatske samouprave Andrija Balatinac.

U spomen Jožefu Viragu (1944. – 2018.)

S ovim zadnjim kipicom daje-mo zbogom rođenomu Prisičanu, oduševljenomu sviraču šopronskoga muzičkoga sastava „Starci“, Jožefu Viragu, ki je 23. marcijuša naglo preminuo. Jožef sa starijim bratom

Janošom (ki je trenutačno predsjednik Hrvatske samouprave u Bika) rano je kušao sirotinjski kruh, pokidob mu je bilo samo četiri miseci, kad je izgubio oca u II. Svitskom boju. Za kiseškom Gimnazijom Nikole Jurišića zaposlio se je kod Ugarske željezničke firme, učio se je dalje i sve do mirovine, 1998. ljeta, djelao na špediciji kot Željeznici Jura – Šopron – Ebenfurt (GYSEV). Utemeljenjem Hrvatske samouprave u Šopronu, kasnije pak Šopronskoga hrvatskoga kulturnoga društva našao si je hrvatsku zajednicu, kamo je redovito pohadjao, dobro se je ćutio, a utemeljenjem tamošnje muzičke formacije 2006. ljeta, marljivo se je vježbao na svojem instrumentu i rado putovao na nastupe. Svenek mu je bila želja da jači u jednom velikom jačkarnom zboru njemu najmilije hrvatske jačke, ke su ga tako usko vezale svojim rodnim selom, Prisi-kom. 25. februara, još je predavanje držao u prisičkom Muzeju sakralne umjetnosti, na spomin rano zgubljenoga oca, zatim na kratko se je obetežao i naglo umro. Pokopan je bio 5. aprila, u četvrtak, u šopronskom Cimatoru sv. Mihovila, uz mužiku svojih kolegarov, tamburašev „Starci“. Pokojniku mirnu sanju željimo, a žalujućoj rodbini izražavamo iskrenu sućut!

th

BAČINO

Hrvatska samouprava treći put je organizirala Županijski hrvatski malonogometni turnir koji je priređen 14. travnja u mjesnoj športskoj dvorani. Nakon okupljanja u gostionici „Vinograd“, nadmetala se bajska, dušnočka, kačmarska i bačinska malonogometna momčad. Po završetku turnira u „Vinogradu“ upriličeno je svečano proglašenje rezultata i dodjela pehara. Turnir je organiziran s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

BAJA

U tome gradu odnedavno imamo već mjesečno dvije hrvatske mise, i to u Franjevačkoj crkvi sv. Antuna Padovanskog. Već duže vremena jedna nam je misa uvijek zadnje subote u mjesecu, od 18 sati. Nju služi mladi gvardijan subotičkoga franjevačkog samostana pater Zdenko Veber, a najnovije i drugu hrvatsku misu imamo, i to druge nedjelje u mjesecu, od pola deset; nju služi stariji velečasni, Jenő Varga iz Bajmoka blizu Subotice, no danas je, na nedjelju Božanskog milosrđa, ustavši već u pet sati ujutro, krenuo u Baju održati nam svetu misu čak iz Novog Sada gdje je bio poslovno. Velika je to stvar kada čovjek u jednome mjesecu ima dvije mise na svome materinskom jeziku!

ČAVOLJ

U suorganizaciji Seoske, Njemačke i Hrvatske samouprave, nadalje Bačkog ogranka Saveza „Rákóczi“, 14. travnja priređena je svečanost u povodu 70. obljetnice nasilnog iseljavanja Švaba (Nijemaca) i doseljavanja Mađara iz Gornje Mađarske. Tom su prigodom položeni vijenci kod spomen-ploča postavljenih 1997. godine. U prigodnome kulturnom programu, uz druge nastupila je i Plesna skupina Bunjevačkoga kulturnog kruga koja djeluje pod okriljem Hrvatske samouprave.

Seminar folklor Hrvata u Mađarskoj

U organizaciji Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj i Hrvatske državne samouprave, ove se godine prvi put organizira Seminar folklor Hrvata u Mađarskoj, na koji se očekuju prijave voditelja/stručnih voditelja, voditelja orkestra KUD-ova, ili prijave plesača (iz svakog KUD-a očekuje se najviše dva plesača i 1jedan svirač). Glavni je cilj programa ponuditi mogućnost svim hrvatskim KUD-ovima na području Mađarske, kako bi preko besplatnog usavršavanja stekli opširnije znanje, koji se poslije mogu koristiti pri svom radu u KUD-u. Ove će godine Seminar biti organiziran dva puta, svaki put u drugoj regiji gdje žive Hrvati. Program, koji traje tri dana (od petka do nedjelje), uglavnom će se sastojati od stručnih predavanja i prakse, s temom povijesti, plesova, pjesama, nošnje i glazbe dane regije. Predavači na Seminaru bit će stručnjaci iz Mađarske i gosti iz matične

zemlje. Planirani program I. Seminara folklor Hrvata u Mađarskoj: koji će se održati od 4. do 6. svibnja 2018. obuhvaća program plesova, nošnje i glazbe Hrvata-Bunjevaca iz Bačke. Seminar će se održati u Baji (Omladinski Hostel i Kamping, Narodnosni dom) 6500 Baja, Petőfijev otok.

PROGRAM

4. svibnja 2018. (petak):

18:00 dolazak, registracija, zauzimanje smještaja
18:30 večera
poslije večere druženje, razgovor

5. svibnja 2018. (subota):

7:30 - 8:30 doručak
8:30 - 12:00 stručna predavanja u sekcijama:
ples: Ivica Dulić (Tavankut - Vojvodina) glazba: Vojislav Temunović (Subotica - Vojvodina)

12:30 ručak (Petőfi-sziget, Sobri Halászcserda)

14:00 predavanje Dinka Šokčevića: „PROŠTOST HRVATA-BUNJEVACA“

15:00 izložba Marinka Piukovića: „BUNJEVAČKA NOŠNJA“

17:00 pod naslovom „ORI PISMO, TAMBUR' TAMBURICE...“ koncert tamburaških sastava (Városi Színházterem - 6500 Baja, Oroszlán u. 3)

19:00 večera (Petőfi-sziget, Rendezvénytér)

19:30 koncert orkestra „SLAVONSKÉ LOLE“ iz Hrvatske (Petőfi-sziget, Rendezvénytér)

6. svibnja 2018. (nedjelja):

7:30 - 8:30 doručak

8:30 - 11:45 stručna predavanja u sekcijama:

12:00 ručak

13:00 - 15:00 ponavljanje, dogovor-pitanja:

15:00 zatvaranje seminara, povratak svojim domovima.